

27.10.2014. Nr. 1-01/158

LATVIJAS REPUBLIKAS FISKĀLĀS DISCIPLĪNAS PADOME

Smilšu ielā 1, Rīgā, LV-1919

Potenciālā un nominālā iekšzemes kopprodukta novērtējuma darba grupas

Protokols Nr. 1

Rīgā

2014. gada 16. oktobrī.

Sanāksmi vada:

Fiskālās disciplīnas padomes loceklis, Potenciālā un nominālā iekšzemes kopprodukta novērtējuma darba grupas vadītājs M. Kazāks

Piedalās:

Fiskālās disciplīnas padomes priekšsēdētāja vietnieks	I. Eriņš
Fiskālās disciplīnas padomes loceklis	M. Hansens

Pieaicinātās personas:

Latvijas Bankas Monetārās politikas pārvaldes Monetārās izpētes un prognozēšanas daļas vadītājs	K. Beņkovskis
Latvijas Bankas Monetārās politikas pārvaldes Monetārās izpētes un prognozēšanas daļas galvenais ekonometrists	A. Meļihovs
Finanšu ministrijas Fiskālās politikas departamenta direktora vietnieks; Fiskālās pārvaldības nodaļas vadītājs	G. Trupovnieks
Finanšu ministrijas Tautsaimniecības analīzes departamenta Makroekonomikas nodaļas vadītāja vietnieks	A. Valujevs
Finanšu ministrijas Tautsaimniecības analīzes departamenta direktore	I. Vasaraudze

Sanāksmi protokolē:

Fiskālās disciplīnas padomes sekretāre

D. Kalsone

Sanāksme sākas plkst. 14:00

Sanāksmes atklāšana – M. Kazāks

Darba grupas vadītājs M. Kazāks atklāj sanāksmi un izsludina sēdes darba kārtību.

1. Aktuālās makroekonomikas prognozes.

Ziņo: I. Vasaraudze, A. Valujevs

I. Vasaraudze ziņo par Finanšu ministrijas prognožu ikgadējo procedūru. Finanšu ministrija gatavo prognozes divas reizes gadā, – pirmo reizi februārī Stabilitātes / Konverģences programmas ietvaros un otro reizi jūlijā budžeta plānošanas procesa ietvaros. Ņemot vērā, ka šis gads ir vēlēšanu gads, Finanšu ministrija atjaunoja savas prognozes augusta mēnesī. Kā arī, ievērojot Centrālās statistikas pārvaldes veiktās izmaiņas iekšzemes kopprodukta (IKP) aprēķinos, arī Finanšu ministrija veica at-

tiecīgas korekcijas. Pēc prognožu projektu sagatavošanas tiek organizētas diskusijas arī ar komercbanku, Latvijas Bankas un Ekonomikas ministrijas ekspertiem, kā arī Starptautisko valūtas fondu un Eiropas Komisiju, un tikai tad nofiksēts gala viedoklis.

A. Valujevs ziņo par aktuālo Latvijas makroekonomisko attīstību (pielikumā prezentācija), t.sk. to, ka Latvijas tautsaimniecība saglabā augsmi neskatoties uz ģeopolitisko risku klātbūtni. 2014.gada pirmajā pusgadā IKP nozaru griezumā izceļas būvniecība, kuras augsmi zināmā mērā nosaka ne tikai izmaiņas termiņuzturēšanās atļauju izsniegšanas kārtībā, bet arī kopumā relatīvi labāka finansiālā situācija mājsaimniecībās. Apstrādes rūpniecības nozares negatīvie rādītāji savukārt ir saistīti ar AS "Liepājas Metalurģs" dīkstāvi, tomēr tiek plānots, ka vēl līdz gada beigām tā darbību varētu atsākt. Kopējā līdzšinējā tautsaimniecības augsmē, prognozes, kā arī precizētie dati norāda, ka 2014.gadā nav būtiskas starpības starp faktisko un potenciālo IKP.

M. Kazāks izsakās, ka apskatot prognozētos rādītājus, var secināt, ka tiek pieņemts, ka tautsaimniecība nākamajos gados augtu straujāk nekā tas potenciāli iespējams un līdz ar to īstenais budžeta deficīts varētu būt lielāks nekā tas tiek prognozēts. Ja starpība ir 0.7%, tas nozīmētu, ka šī gada optimālais IKP pieauguma temps būtu aptuveni 2%. Izrietošie jautājumi ir par to, kādā mērā tiek izmantota kapitāla un darba spēka kapacitāte. Vai tas nozīmētu, ka ir pārāk daudz darba spēka? Bezdarba rādītāji šobrīd ir salīdzinoši nelieli. Vienlaikus apzināmies, ka šie rādītāji ir tautsaimniecības vidējie rādītāji un katrā nozarē ir savas īpatnības, t.sk. attiecībā uz darba spēka kvalitāti.

A. Valujevs ziņo, ka aplūkojot vidējos ES valstu starpību rādītājus, jāsecina, ka Latvijas gadījums tiek prognozēts kā pārāk strauji augošs un tāds, kuram augsmē tuvākā periodā nevarētu tikt prognozēta.

M. Kazāks izsakās, ka jāņem vērā esošie migrācijas rādītāji un ar to saistītie darba spēka rādītāji, kas zināmā pārskata periodā tiešām var ierobežot tautsaimniecības augsmi.

Nolēma:

1.1. Pieņemt zināšanai Finanšu ministrijas prezentāciju par aktuālajām makroekonomikas prognozēm.

1.2. Lūgt Finanšu ministriju sniegt budžeta likumprojekta un ietvara likumprojekta plānoto laika grafiku Ministru kabinetā, t.sk. iesniegšanas Sacimā laika periodu.

2. Starpības starp faktisko un potenciālo IKP novērtējums.

Ziņo: K. Beņkovskis, A. Meļihovs

K. Beņkovskis ziņo, ka Latvijas Bankas prezentācija tiek plānota kā vairāk akadēmiska prezentācija, kuras izklāsta gaitā varam tuvināties mērķim – formulēt starpību novērtējumu vispārsaprotamā veidā.

A. Meļihovs ziņo, ka novērtējuma modelī liela vērība ir darba spēka produktivitātes rādītājiem un tos ietekmējošiem lielumiem, kā – darba spēka novecošanās tendence, vidējais darba stundu apjoms, nodarbinātības un bezdarba rādītāji u.c.

M. Kazāks izsakās, kāpēc pastāv būtisks spiediens uz reālo algu – vai tas, ka bezdarbs bija neliels vai tas, ka bezdarbs nebija pietiekoši augsts, lai veicinātu papildu nepieciešamību emigrēt. Problēma ir tajā, ka ir spiediens uz algām arī situācijā, kad ir salīdzinoši neliels bezdarbs, dēļ darba spēka augstās spējas emigrēt. Kas savukārt atstāj ietekmi uz produktivitātes rādītājiem un tautsaimniecības konkurētspēju kopumā. Laba ziņa ir, ka pašlaik inflācija nav radījusi būtisku spiedienu uz algām.

A. Meļihovs ziņo, ka augsmes modeļu pamatā ir divi galvenie rādītāji – darba spēka produktivitāte un kapitāla konverģences rādītāji. Starpības modeļi savukārt norāda, ka starpības ir nenožīmīgas un

līdz ar to, vidējā augsme tuvākajos gados veido vidēji 4%.

Nolēma:

2.1. Pieņemt zināšanai Latvijas Bankas prezentāciju par starpības starp faktisko un potenciālo IKP novērtējumu.

2.2. Apzināt iespējas ietvert starpību prognozēs indikatorus, kas palīdzētu izcelt darba spēka faktora kritiskumu – apjoma izmaiņas, produktivitāti, u.c.

2.3. Līdz š.g. 23.oktobrim izveidot indikatoru sarakstu, kas tiks iekļauti fiskālās disciplīnas uzraudzības ziņojumā.

Sanāksmi slēdz plkst. 16:00.

2014. gada 16. oktobrī.

Darba grupas vadītājs

M. Kazāks

Sēdes sekretāre

D. Kalsone

27.10.2014. 8:36

771

D. Kalsone

2917 0372; fiskala.padome@gmail.com